

Om Lovforslaget om Livsforsikringsvirksomhed.

Indledningsforedrag i Nationaløkonomisk Forening.

Af

Etatsraad **G. F. Tvermoes.**

Ved i Aften at indlede en Diskussion om det af Hs. Exc. Indenrigsministeren forelagte Forslag til Lov om Livsforsikringsvirksomhed, skal jeg først bemærke, at særligt under Hensyn til vor Mangel paa en Aktielovgivning, der dog kunde yde nogen Betyggelse, maa det erkendes, at Statens Indgriben er nødvendig, navnlig i denne Spekulationsperiode, hvor man synes at have kastet sig særligt over Forsikringsvæsenet, og hvor Livsforsikringsselskaber synes at voxe frem som Paddehatte. Der er derfor al mulig Grund til at være tilfreds med, at Indenrigsministeren, der hører til Autoriteterne paa Brand- og Søforsikringsomraaderne, og saa ofte har manifesteret sin Interesse for sociale Opgaver, strax har kastet sig over Livsforsikringsspørgsmaalet, som jo har en ganske overordentlig social Betydning; men jeg tror, at der gaas lidt for hurtigt til Værks, naar der med kort Varsel skal tilvejebringes en fast Ordning, og at det vil være lidet ønskeligt, om det foreliggende Forslag bliver til Lov uden meget væsentlige Omkalfatringer. I denne Henseende er det heldigt, at vor

Rigsdag sjældent rider den Dag, der sadles, og som det synes, ikke holder meget af, at en Lov af større Betydning gennemføres i den Session, den bringes frem, saa at der forhaabentlig bliver Tid til en Gennemdrøftelse af denne Sag, der frembyder den særlige Vanskelighed, at der er forholdsvis faa og i Rigsdagen sikkert meget faa, der have eller i en Fart kunne erhverve sig Indsigt i Livsforsikringens Teknik.

Først skal jeg bemærke, at den Omstændighed, at Staten selv driver en Livsforsikringsvirksomhed, forekommer mig at maatte faa en væsentlig Indflydelse paa, hvorledes Staten stiller sig til private Selskaber. Et meget vigtigt Punkt i Forslaget er, at det foreslaar Koncession til at drive Livsforsikringsvirksomhed. Koncession eller Ikke-Koncession kan være temmelig ligegyldig og i hvert Fald snarest til Gavn for de ældre solidt funderede og indarbejdede Selskaber, naar Loven iøvrigt ikke hindrer dem i at bringe nye Synspunkter til Gennemførelse, men for nye Selskaber vil Koncession have stor Betydning. Det maa vel bemærkes, at den store Tilgang, som næsten alle indenlandske Selskaber have haft i de senere Aar, ingenlunde er begrundet i, at Tanken om at livsforsikre sig paa den ene eller anden Maade endnu særligt har gennemtrængt Befolkningen; den er derimod frembragt gennem Akquisitører, der som Regel ikke have Spor af Forstand paa eller Interesse for Livsforsikringstekniken og i deres Virksomhed kun se et Middel til at tjene en Provision; som Regel ere de ikke meget nøjeregnende med deres Argumenter og finde de et nogenlunde brugbart, skulle de nok forstaa at bruge det til det Yderste. Faar deres Selskab Koncession, skulle de nok forstaa at

udmale dens Betydning og at fortælle Folk, at nu ere deres Selskaber langt at foretrække for Statsanstalten. Indtil den seneste Tid have Akvisitører brugt det Argument, at det er afgjort, at deres Selskab giver Bonus, hvorimod der er Mulighed for, at Statskassen inddrager hele Statsanstaltens Overskud, da Bonus-Udbetalingen hver Gang skal fastslaaes ved Lov og man aldrig véd, hvad Skæbne et Lovforslag faar i Rigsdagen; dette Argument er ganske vist svækket lidt ved den ifjor udgaaede Lov om Bonus-Udviklingen; men Folk i Almindelighed vide ikke, at en saadan Lov er udkommet, og i hvert Tilfælde skal Akvisitøren nok forstaa at klare sig paa den ene eller anden Maade, saasom at fortælle, at hans Selskab giver hele sit Overskud ud som Bonus, medens Statsanstaltens Bonus begrænses. Det almindeligste Agitationsmiddel, der anvendes, er, at Statsanstalten opstiller for store Vanskeligheder ved Antagelsen af en Forsikring, og at den er ubarmhjertig, naar dens Regler om Præmiernes rettidige Betaling ikke nøje overholdes, medens det private Selskab stiller sig langt mere moderat i denne Henseende. Naar de private Selskaber faa Koncessionsmærket paa sig, vil Akvisitøren fortælle, at hans Selskab nu ogsaa staar under Statens Kontrol og altsaa nu er lige saa sikkert som Statsanstalten, og det vil lette ham Arbejdet ikke blot ligeoverfor Almuesfolk, men ogsaa ligeoverfor mere instruerede Folk, der ikke have Tid, Lejlighed eller Forstand paa at værdsætte Berettigelsen af de Argumenter, der fremføres, og som maaske ogsaa paa Forhaand ere disponerede til at have Mistillid til Forretningsgangen i en af Regeringen ledet Statsanstalt; i Publikum er der jo stor Tilbøjelighed til strax at tro

paa ethvert Angreb, der rettes mod en Statsinstitution. Ved deres Agitation virke Akvisitøerne imidlertid aldeles ufrivillig for Statsanstalten som nogle af dennes bedste Agenter, idet ikke faa Folk, der ere arbejdede op til at opfatte Livsforsikringens store Betydning, vel forsikre sig, men foretrække at træde ind i Statsanstalten som den, der yder den mest betryggende Sikkerhed, og det ligger i, at Statsanstalten, der maa erkendes under sin nuværende Styrelse at følge Tidens Fordringer, forsaavidt dens Afhængighed af Finansministeriet tillader det, ogsaa er paa Benene gennem sine Agenter, der have forholdsvis let ved at gendrive private Selskabers ofte mindre heldige Akvisitørers Argumenter; derved høster Statsanstalten, hvor Andre have saet, og det er vistnok i Reglen gode Forsikringer, der komme ad denne Vej. Hidtil har Statsanstalten spillet en heldig ledende Rolle, som blandt Andet viser sig deri, at nye indenlandske Selskaber ikke tør afvige stærkt fra dens Tarifer. Gives der nu de private Selskaber Koncession, vil det ligeoverfor den store Mængde være meget vanskeligt at godtgøre Forskellen mellem dem og Statsanstalten; i Stedet for at være gode Agenter for denne, blive de ligefrem farlige Konkurrenter, og den ledende Rolle, som Statsanstalten nu spiller og som man kun kan ønske udvidet, vil efterhaanden indskrænkes. Statsanstalten maa aabenbart ikke have Øje for Rækkevidden af sin ledende Stilling.

Jeg vil gere opmærksom paa, at det er som Konkurrent, at jeg udtaler mig, og at jeg som saadan egentlig kun burde tale for Koncession.

Vil man ikke indgaa paa Koncessionssystemet, staar der neppe anden Udvej tilbage end Publicitets-

principet; vel har Indenrigsministeren udtalt sig meget bestemt imod det; men Grunden hertil turde maaske være, at der nærmest er tænkt paa det engelske System, og Spørgsmaalet bliver da, om man ikke kan forbedre Principet saaledes, at det bliver tilfredsstillende. Jeg skal tillade mig at nævne en fra det norske Udkast hentet Tanke, at der etableres en af Regeringen udnævnt Autoritet, der skal udtale sig om ethvert Selskabs Grundlag, inden det faar Ret til at begynde sin Virksomhed, med andre Ord, faar et Slags Næringsbevis; denne Autoritet skulde have Forpligtelse til at gennemgaa Selskabernes Regnskaber, Dødelighedstavler og Opgørelser — altsaa noget lignende som Lovforslagets Inspektør skal gøre — og Selskaberne skulde være forpligtede til ikke at udsende nogetsomhelst Prospekt, Tarif eller Regnskab, uden at Autoritetens Erklæring findes aftrykt ordlydende paa 1. Side. Denne Autoritet skulde derhos være berettiget til at indgaa til Ministeriet med Forslag om et Selskabs Administration eller Likvidation. Dette er en i løse Træk udkastet Grundtanke; muligen kan der ogsaa findes andre Udveje; men inden Koncessionsprincipet, der ikke blot vil skade Statsanstalten, men ubestridelig ogsaa vil engagere Staten moralsk mere end heldigt, fastslaas, vil det være ønskeligt, at det tages under sagkyndig Overvejelse, om der ikke kan findes et betryggende Publicitetssystem.

Hvilket Kontrolsystem, der end vælges, vil imidlertid en af Regeringen udnævnt Autoritet være nødvendig, og Systemet faar principmæssig ingen Indflydelse paa Autoritetens Art. I Lovforslaget er denne Autoritet en med fra 6000 til 7,800 Kroner lønnet

Inspektør, der faar saa godt som Haand- og Halsret over næsten alle indenlandske private Selskaber; han kan efter § 10 med sine Medhjælpere undersøge et Selskabs hele Forretningsgang, men for Medhjælpernes Vedkommende er der ikke givet nogen Regel om, at de ikke maa arbejde i et Selskab. At Selskaberne kunne appellere til Indenrigsministeren, lægger jeg ingen Vægt paa, da denne Appelret ingen praktisk Betydning kan faa. Indenrigsministeriet kan ikke paaregnes at have særligt teknisk kyndige Livsforsikringsmænd i sit Kontor, og har det Tillid til sin Inspektør, vil det som oftest følge ham i tykt og tyndt, fordi det ingen anden Udvej har, eller ogsaa maa det afæske Statsanstalten en Erklæring, da man dog ikke tør antage, at Indenrigsministeriet vil tilkalde et privat Selskabs Teknikere til Undersøgelse af en Konkurrents Forhold. Lovforslagets Inspektør er i Virkeligheden baade anklagende og dømmende, og det kan man umuligt gaa ind paa; et Selskab kan umuligt underkaste sig en enkelt Mands Skøn; skal Magten lægges i en enkelt Mands Haand, maa den indskrænkes til at være anklagende, og Afgørelsen maa henlægges andet Steds, f. Ex. til Sø- og Handelsretten, der da formentlig paa Selskabets Bekostning, hvis Klagen viser sig berettiget, maa lade hele dets Stilling undersøge gennem Livsforsikrings-Teknikere og Læger, uanset hvor stor Bekostningen maatte blive; ringe vil den i hvert Fald ikke blive.

Men dernæst bliver Spørgsmaalet: hvad Slags Mand skal Inspektøren være; han vil ikke kunne sammenlignes med f. Ex. en Sparekasseinspektør, til hvem man ikke behøver at stille andre Fordringer, end at han ved Siden af at have Bogholderikyndighed er

i Stand til at dømme sundt om, hvorvidt de Effekter, hvori Kassens Midler anbringes, og deriblandt særligt de i Prioriteter anbragte Beløb, ere betryggende; han behøver altsaa kun at kunne skønne rigtigt om de positive Fakta, der ligge for i Øjeblikket, og den Dygtighed kan findes hos en Mængde Mennesker. En Livsforsikrings-Inspektør skal derimod kunne skønne om, hvad Tillid man for Fremtidens Vedkommende kan skænke statistiske Resultater, der ere uddragne af Fortiden, og ved Siden af matematisk statistisk Indsigt maa han derhos ikke være uden juridisk og merkantil Indsigt. Har han ikke teknisk Indsigt, maa han søge den i sit Kontorpersonale; hvor meget han skal have til Kontorhold, omtaler Loven ikke, men skal det fastslaaes ved Finansloven ligesom for andre Embedsmænd, kan man være temmelig sikker paa, at han maa lade sig nøje med unge uerfarne matematisk uddannede Mennesker, der saaledes maaske kunde blive de faktiske Dommere over maaske fremragende dygtige og erfarne Livsforsikringsteknikere. — Kan Inspektøren være en Jurist — hvad der jo ikke vilde være uoverensstemmende med almindelig Praxis her i Landet — kan man ikke se bort fra, at Juristen fortrinsvis er henvist til at dømme efter Lovparagrafer, og saa maa Loven indeholde en Mængde Detailbestemmelser, byggede paa Øjeblikket, men hvoraf mange maaske om 10 Aar ville vise sig at være uheldige. Ganske vist er jeg ikke blind for, at Lovens Formaal — og deri ligger dens store Betydning — først og fremmest er at sikre de Folk, der tegne Forsikringer; men erkender man, at det er ønskeligt, at der findes private Livsforsikrings-selskaber, maa disse paa den anden Side kunne gøre

Fordring paa, at der ikke — maaske paa Grund af manglende Indsigt — rejses en ugrundet Tvivl om deres Forretningsgang og Soliditet, og Selskaberne ville sikkert være villige til at gøre pekuniære Ofre for at opnaa Sikkerhed i denne Henseende. Det, Selskaberne maa have Ret til at forlange, er, at den Autoritet, der skal have Magten, i sig indeholder alle Betingelserne for en sagkyndig Vurdering af Forholdene. De maa forlange, at Autoriteten bestaar af en Komite, bestaaende af en Jurist (helst en Højesteretsassessor) eller en Statsøkonom som Formand, 2 i det praktiske Livsforsikringsvæsen opdragne erfarne Teknikere (3: Beregnere), samt en Læge, og Ingen af dem maa virke i noget Livsforsikringsselskab; de, navnlig Teknikerne og Lægen, bør lønnes med Beløb, der staa nogenlunde i Samklang med, hvad der kan opnaas paa de overordnede Pladser i private Selskaber; de bør have kgl. Udnævnelse, men ikke Pensionsret, og der bør stilles dem et mindre Beløb til Disposition til Kontorhold. Til hel eller delvis Dækning af Udgiften kunde det paalægges Selskaberne at indbetale til Statskassen indtil 1 pCt. af Aarets Præmie. Jeg er vel forberedt paa, at navnlig Jurister kunne indvende herimod, at Statskassen direkte bør bære Udgiften til Lønning af de Embedsmænd, som Statsformaalene fordre, men det er vel ikke umuligt, at de forandrede Forhold, som den nyere Tid har frembragt paa Erhvervslivets Omraade, og den heraf her i Landet fremgaaede Krav paa Kontrol paa alle Omraader, og den atter deraf følgende Forøgelse af Embedsmændenes Antal, kunde medføre, at tidligere Anskuelser maa ændres.

Foruden disse almindelige Bemærkninger giver

Lovforslaget iøvrigt Anledning til ikke ganske faa andre Bemærkninger. Jeg skal fortrinsvis dvæle ved § 1. Som alt fremhævet i Rigsdagen er denne Paragrafs 1ste Stykke neppe et tilstrækkeligt Udtryk for, hvad der skal forstaaes ved Livsforsikringsvirksomhed; det forekommer mig, at Ulykkesforsikring burde være medtaget. Ulykkesforsikring fremmer i høj Grad almindelig Livsforsikring; jeg mener, at det vilde være heldigt, om et Livsforsikringsselskab havde 2 Afdelinger, den ene for almindelig Livsforsikring, den anden for Ulykkesforsikring. At dette hidtil ikke er sket her i Landet, er sikkert begrundet i, at man strax, da Ulykkesforsikringsloven udkom, styrtede sig over at starte Ulykkesforsikringsselskaber. Om det er rigtigt og gennemførligt, at Aftægt for Fremtiden kun maa etableres gennem et Livsforsikringsselskab, anser jeg for tvivlsomt, da Aftægt jo kan thinglæses paa en Ejendom ligesom andre Behæftelser. Jeg vil anse det for hensigtsmæssigt ikke at røre ved Aftægtsspørgsmaalet; Landboerne ere vistnok fuldt klare over, at efter Tidens Udvikling er den gamle Ordning af Aftægt ikke heldig; et Bevis herfor kan man søge deri, at det i de senere Aar er ret almindeligt, at en Ejer, i Stedet for at gaa paa Aftægt, forpagter Ejendommen til en af Børnene, saa at han ved at vedblive at være Herren sikrer sig en god Behandling.

Forinden jeg gaar over til Spørgsmaalet om Aktiekapitaler og Depositum for gensidige Forsikringsselskaber, skal jeg med nogle faa Ord berøre Kernepunktet i al Livsforsikring. Naar f. Ex. en 30aarig Mand forsikrer sit Liv for 10,000 Kr. mod livsvarig Præmie, betaler han efter Statsanstaltens Tarifer en

fast Nettopræmie af 177 Kr. Theoretisk kunde man tænke sig, at Manden hvert Aar forsikrede sig for et Aar ad Gangen; Præmien vilde da første Aar være 67 Kr. og stige hvert Aar til 69, 71, 74 Kr. o. s. v., og først ved Mandens 50 Aar vil den være steget til den faste Gennemsnitspræmies Beløb. I 20 Aar betaler Manden altsaa for høj en Præmie. Tegner Manden Forsikringen mod en fast Præmie i 20 Aar, bliver dennes Nettobeløb 240 Kr. Tegner Manden en om 20 Aar ophørende Forsikring paa 10,000 Kr., bliver Nettopræmien 97 Kr., som Præmien fra Aar til Aar først naar efter 10 Aars Forløb. For almindelig Livsforsikring er det altsaa klart, at naar der er et nogenlunde passende Antal Forsikringer og Præmierne ere nogenlunde rigtigt beregnede, ja selv om de maatte være lidt for lave, maa Selskabet lægge Penge op i en Aarrække, og det vil altsaa have det rigeligt med Penge i de første Aar. Den Forsikring, der paa Grund af Publikums mangelfulde Forstaaelse udbreder sig mest, er Livsforsikring med Udbetaling i levende Live; denne er i Virkeligheden tvende Forsikringer; den ene bestaar i, at Manden tegner en Forsikring af et vist Beløb, som kun skal udbetales, hvis han dør, inden han naar en vis Alder, saasom hans 55te eller 60te Aar; den anden bestaar i, at han tegner en Forsikring, som gaar ud paa, at det samme Beløb skal udbetales, hvis han lever, naar han er blevet 55 eller 60 Aar. Hver af disse Forsikringer har sin Præmie, der blot indbetales i en samlet Sum; men Selskabet har den Fordel, at hvis det taber paa den ene af disse Forsikringer, vinder det paa den anden, og heraf vil kunne forstaaes, at der ogsaa paa denne Forsikringsart lægges Penge op i en

Aarrække. Det er imidlertid ikke blot paa Grund af Gennemsnitspræmiens Størrelse, at der lægges Penge op i en Aarrække; Oplæget forøges ved, at det er en fastslaaet Kendsgerning, at i de første og i det mindste i de 5 første Aar efter en Forsikrings Tegning i Henhold til god Helbredsattest vil Dødeligheden være meget mindre, end en fornuftig valgt Dødelighedstavle forudsætter. I de første Aar af et Selskabs Virksomhed kan, theoretisk set, en Aktiekapital ingen Rolle spille, og for de Forsikrede vilde det være heldigere, at det, der betales Aktiekapitalen i Udbytte, blev bevaret til Fordel for dem; men, praktisk set, faar Aktiekapitalen den store Betydning, at den gør det muligt at anvende Penge paa hurtigt at naa til et passende Antal Forsikringer, og det er denne Omstændighed, der begrunder Aktiekapitalens Berettigelse til at faa et Udbytte, uagtet de Forsikrede helst maa være fri for den. Hvad der skal indbetales af en Aktiekapital, burde rettelig bestemmes i Henhold til, hvad Selskabet vil anvende til Etablering og Kapervirksomhed i det første Aar, og naar Virksomheden bliver underkastet Kontrol, behøves der i Virkeligheden ikke mere, men naar Aktiekapitalen efter § 12 skal kunne medregnes i en Sikkerhedsfond, bør der for den ikke indbefattede Del af Aktiekapitalen stilles Depositum. Jeg antager, at det er en lapsus i Forslaget, naar det synes at give Ret til ogsaa at medregne den indbetalte Del af Aktiekapitalen i Sikkerhedsfonden, thi den vil jo i Reglen være brugt. I Forbigaaende bemærkes, at vilde man tillægge den ikke indbetalte Del af Aktiekapitalen en reel Betydning som Garantikapital, burde

den sættes i et vist Forhold til den indtegnede Forsikringssum og den deraf følgende fornødne Formue.

Med Hensyn til de gensidige Selskaber finder jeg det mærkeligt, at der stilles den absolute Fordring, at de skulle stille Deposita af 50,000 Kr. Et gensidigt Selskab er et Andelsforetagende, og med den Udbredelse, som Andelsforetagender have faaet her i Landet i Erkendelse af, at de ere det Fordelagtigste for Andels haverne, synes jeg at det er betænkeligt at angribe Principet, naar det drejer sig om Livsforsikring. Da, som foran nævnt, der absolut maa opsamles Kapital i et Livsforsikrings første Aar, og alle de Forsikringer, der tegnes i et Aar, kunne paaregnes at ville give et endogsaa rigeligt Overskud i de 5 første Aar efter Tegningen, maatte det være tilstrækkeligt at forlange, at Selskabet ikke maa begynde sin Virksomhed, før der er anmeldt f. Ex. 2 à 300 Forsikrede, og den af en Enkelt anmeldte Forsikringssum ikke overstiger det 2 eller 3dobbelte af Gennemsnitsbeløbet af den hele Forsikringssum. Hermed vil Selskabet altid være i Stand til at dække sine Forpligtelser og Gensidigheden byder Medlemmerne den største Betryggelse, som kan opnaas. Et Depositum af 50,000 Kr., som Selskabet ikke maa røre, vil, hvis det overhovedet kan tilvebringes, foraarsage Selskabet en unyttig Udgift, uden at bringe det udover det eller de første Aars Vanskeligheder ved at skaffe sig Tilgang uden at kunne betale for den; jeg kunde endda forstaa, om det blev forlangt, at Selskabet skulde godtgøre, at der var stillet 50,000 Kr. til dets Raadighed for gennem Akvisitører at kunne anvende Penge til at skaffe sig en hurtig Tilgang; dette kunde vel nok ske gennem en Bank, men det

vilde blive noget dyrt. Forslagets Fordring synes mig nærmest at gaa ud paa at hindre Dannelsen af nye gensidige Selskaber, for ikke at gaa Aktieselskaberne i Beddene; Aktieselskaber holde i det Hele ikke meget af gensidige Selskaber.

Med Hensyn til, hvad der skal fritages for Kontrollen, kan jeg indrømme, at det er rimeligt, at Statsanstalten fritages, men at Genforsikringsselskaber helt og Smaakasser delvis fritages, finder jeg ganske urigtigt. Naar der i Forslaget tales om Selskaber, der udelukkende overtage Genforsikring for andre Selskaber, antager jeg, — men det fremgaar ikke tydeligt af Forslaget —, at der kun er Tale om Selskaber, som udelukkende beskæftige sig med at genforsikre Livsforsikringer og ikke ved Siden deraf drive Genforsikring for andre Forsikringsarter som Brand-, Ulykkes-, Transport- eller Søforsikring. Saadanne Selskaber forekommer mig at burde underkastes en endog forstærket Kontrol. Skal et indenlandsk Livs-Genforsikringsselskab kunne reussere, maa det absolut søge sin største Virksomhed i Udlandet, da det kan anses for umuligt, at den i vort lille Land mulige Virksomhed skulde kunne danne Grundlaget. Forslaget synes ogsaa selv at føle, at der her er en Mangel, da der i § 11 sidste Stykke findes den løjerlige Bestemmelse, at det afgivende Selskab selv skal opbevare den fornødne Formue for det Forsikringsbeløb, som det genforsikrer; hvorledes dette skal gennemføres i Praxis, nævner Forslaget ikke; men i hvert Tilfælde er det øjensynligt, at Bestemmelsen udelukker Muligheden for Genforsikring i udenlandske Selskaber, og synes at have til Hensigt at sikre indenlandske Genforsikrings-Selskaber al den

Genforsikring, som indenlandske Selskaber kunne have Brug for; men hvad Sikkerhed er der for det afgivende Selskab. Bliver Genforsikringselskabet insolvent, har det afgivende Selskab ganske vist den fornødne Formue, men den Gevinst, som de afgivne Præmier vilde have givet, hvis de selv havde beholdt de fulde Præmier, faar det ikke, og i Virkeligheden har Selskabet kun delvis og maaske slet ikke været genforsikret. Det forekommer mig, at Lovforslaget efter sin Aand burde stille den Fordring til et indenlandsk Genforsikringselskab, at den indenlandske Forretning danner en særlig Afdeling med Fonds ganske uafhængige af den udenlandske Forretning, og, da den indenlandske Forretning kun kan være ringe, maatte der endvidere deponeres et forholdsvis betydeligt Beløb udelukkende til Sikkerhed for denne Afdeling.

Skal der overhovedet anvendes Kontrol, forekommer den mig fortrinsvis at være paa sin Plads for Smaaselskaber, da de som Regel ikke ville have Raad til at holde kyndige Beregnere. At de delvis ere foreslaaede medtagne, er maaske begrundet i en Formodning om, at Rigsdagen muligen vil holde sin Haand over dem, da der findes saa mange Begravelseskasser rundt i Landet; men en saadan Hindring vilde man vel nok komme over, ved at fritage dem for at betale Kontrollen.

I § 10 vil jeg henlede Opmærksomheden paa det umulige i at indgaa paa, at Inspektøren skal kunne antage en Læge til at foretage Prøver med Hensyn til et Selskabs Antagelsesregler. Erfaring i Livsforsikring maa en saadan Læge have, men fra et andet Selskab kan han dog ikke tages. Det, der maa stræbes

hen til, er, at der kommer Samarbejde mellem de forskellige Selskabers Læger, og det er Hensynet hertil, der har bevirket, at jeg har nævnt, at der i en Kontrolkomite maatte være en Læge.

Med Hensyn til § 11 vil jeg udover, hvad der foran er bemærket, henlede Opmærksomheden paa, at Indenrigsministeren eller rettere Inspektøren hvert Aars 1. Juli skal fastsætte en Rentefod, hvorefter den fornødne Formue skal beregnes. Er det virkelig Meningen, at man hvert Aar skal udregne nye Opgørelsestavler, hvis det stikker Inspektøren? For nogle Aar siden, da vi bleve lyksaliggjorte med Konverteringen, var Rentefoden for kgl. Obligationer $3\frac{1}{2}$ pCt.; efter Kursen nu er den nærmere 4 pCt., og hvad véd Inspektøren om, hvad den bliver om nogle Aar. I Beregningsgrundlaget maa der være en vis Stabilitet og en Ændring af Rentefoden, der anvendes ved Opgørelser, bør kun vedtages efter nøje Overvejelse af flere sagkyndige Livsforsikringsteknikere sammen med Selskaberne; skulde det paa et Tidspunkt se for broget ud, vil man kunne opnaa fornøden Sikkerhed ved midlertidig at forøge Sikkerhedsfonden.

Der gaas i denne Paragraf ud fra, at Præmier skulle udregnes som Nettopræmier med Tillæg, men saa bør det udtrykkelig siges; thi i og for sig er der Intet i Vejen for, at man kan udregne sin Tarif efter andre Regler, f. Ex. efter en lav Rentefod, saaledes at det, der tjenes gennem en opnaaet højere Rente, giver det til Sikkerhed og Administration fornødne Tillæg.

I § 8 skal jeg henlede Opmærksomheden paa, at Inspektøren skal kunne attestere en Beregners Dygtighed; det kommer da an paa, hvilke Kvalifikationer

Inspektøren selv er i Besiddelse af. Skal Inspektøren kunne tage Bestemmelse om Beregnere, maa det helst fastslaas, at Ingen kan blive Beregner uden at have underkastet sig en Aktuarprøve og han derhos har arbejdet 3 Aar i Livsforsikringsselskaber.

Der kunde nok være Anledning til at diskutere flere andre Punkter i Forslaget, og det ikke blot Hovedpunkter saasom hvilken Indflydelse det maa have paa de opstillede Regler, at det indenlandske Selskab ogsaa driver Forretning i Udlandet, de udenlandske Selskabs Stilling og Bonusspørgsmaalet, men ogsaa de mere detaillerede Regler. Dette skal jeg imidlertid lade ligge, da det ikke er mit Formaal blot at finde Fejl i Forslaget, men kun at henlede Opmærksomheden paa det Ønskelige i, at Spørgsmaalet faar en yderligere Behandling. I Forbigaaende skal jeg nævne, at Selskabet »Danmark« har oprettet en Afdeling for Forsikring uden Helbredsattest, men Forslagets Bestemmelser ville formentlig udelukke denne Afdelings Fortsættelse; maa-ske man vil finde, og muligen med Rette, at det er en Opgave, som ikke bør søges løst gennem et privat Selskab, men gennem Statsanstalten, som med sin nuværende Styrelse ganske vist vil kunne løse den med Held; men dette bør da præciseres gennem Loven, og saa maa der tages Bestemmelse om, hvorledes Afviklingen skal ske.

Endnu skal jeg tilføje, at Hs. Exc. Indenrigsministeren ubetinget har Ret i, at der snarest muligt maa gribes ind for at hindre alt for slemme Udvæxter og stoppe dem, der allerede ere fremkomne; men i og for sig vil der jo intet være til Hinder for at træffe en midlertidig Ordning, og i den Henseende skal jeg hen-

stille, om det ikke ved Lov skal kunne fastslaaes, at der etableres en Komité, foreløbig kun bestaaende af en fremragende Jurist eller Statsøkonom som Formand og tvende i Livsforsikring kyndige Matematikere, som lønnes rigeligt gennem Bidrag, der paalægges Selskaberne; at det paalægges under betydelig Straf ethvert Selskab eller enhver Mand, der driver Livsforsikringsvirksomhed under en eller anden Form, at indberette sin Tilstedeværelse til Komiteen; at Komiteen er berettiget til at gennemgaa ethvert indenlandsk Livsforsikringsforetagendes Forretningsgang; at Indenrigsministeriet kan standse ethvert af disse Foretagenders Virksomhed, naar Komiteen begrundet dets Mangel paa Soliditet; at der med sagkyndig Bistand og efter Forhandling med de større indenlandske Selskaber udarbejdes et nyt Lovforslag for Kontrollen paa Basis af, at denne sker gennem en saadan Komite; at det forbydes at oprette flere indenlandske Livsforsikringsforetagender, indtil et endeligt Lovforslag er vedtaget.

Som et Moment, der kan tale for at udsætte den endelige Ordning, skal jeg henlede Opmærksomheden paa, at der i Sverrig er rejst Spørgsmaal om at søge udarbejdet en for de skandinaviske Lande fælles Livsforsikringslov. Et skandinavisk Genforsikringsselskab har maaske Mulighed for at faa Livskraft gennem Forretninger i de skandinaviske Lande.

Til Slut skal jeg endnu kun bemærke, at mine Udtalelser ikke maa opfattes som blot og bar Oppositionslyst, men kun som Udtryk for min Anskuelse om, at Sagen ikke er tilstrækkelig moden. Jeg mener, at der er al mulig Grund til at takke Indenrigsministeren for, at han med den ham egne Energi har grebet Sagen

saaledes an, at den nu umuligt kan forsumpes; thi jeg nærer ingen Tvivl om, at det er hans personlige Initiativ, der har drevet Sagen frem, og man kan kun være erkendtlig for, at han, uden at være særlig livsforsikringskyndig, støttet paa sin store Forsikringsindsigt, har forstaaet at stille alle de Punkter, som det maa komme an paa ved en Livsforsikringslov, saaledes paa Spidsen, at et meget stort Forarbejde derved er gjort; men der hører Tid til at faa Sagen godt behandlet.
